Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: ,Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 153. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1956. ЦЕНТІВ 10 CENTS No. 153. VOL. LXIII.

ТРУМАН СВОЄЮ ОПІНІЄЮ МОЖЕ ПЕРЕРІШИТИ ДЕМОКРАТИЧНУ КАНДИДАТУРУ

В СУБОТУ Б. ДЕМОКРАТИЧНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ВИСЛОВИТЬ СВОЮ ДУМКУ ПРО КАНДИДАТІВ НА ДЕМОКРАТИЧНУ НОМІНАЦІЮ; НАПЕРЕД ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВІН Є ТІЛЬКИ ПРОТИ СЕБЕ САМОГО

Шикаґо, Ілл. — До Шикаґо, де тепер радить Резолюційний Комітет Демократичної партії над плятформою та де в найближчий понеділок почнеться передвиборча конвенція цієї партії, що має вибрати своїх кандидатів на президента і віце-президента країни, приїхав минулого четверга, 9-го серпня, бувший президент Гаррі С. Труман і відразу став головною і центральною фіґурою демократичних нарад і сподівань. Труман викликав поважну нервозність серед демократів, заповівши, що він вже в суботу, 11-го серпня, отже напередодні конвенції висловить свою опінію та займе становище до кандидатів на демократичну номінацію, себто заявить свою підтримку для одного з кандидатів. Бувший демократичний президент рішучо відмовився навіть від натяку на те, хто буде його вибранцем, заявляючи, що він не є проти нікого, тільки проти себе самого. Він підкреслив, що він в жадному разі не прийняв би поновно кандидатури, хочби того і вимагала конвенція. — Заява Трумана про те, що він висловить свою опінію про кандидатів збільшила надії і рівночасно сумніви серед кандидатів, головно в колах приятелів Стівенсона і Гарримана, бо загально вважається, що опінія Трумана могла б в обставинах перерішити кандидатуру. В обидвох таборах висловлюється впевненість, що Труман підтримає саме їх кандидата. Партійні лідери розгублюються в здогадах, бо одні вважають, що Труман підтримає кандидатуру Стівенсона і приходять до того висновку на тій підставі, що цю кандидатуру вже підтримав один з членів б. уряду Трумана, а саме генеральний постмастер Джессі Доналдсон, а приятелі Гарримана вважають, що Труман підтримає їхнього кандидата, що має претенсії до „спадщини Трумана". Ці їхні надії збільшує теж пригадка Трумана, що в 1912-ому році Вудро Вилсон мав початково на конвенції тільки 300 голосів, але в дальшому розвитку не тільки був номінований, але й виграв вибори та став президентом. Від приїзду Трумана до Шикаґо від всіляких відвідин не замикаються двері до його апартаменту в готелі. В інших справах, зокрема в головній справі демократичної плятформи, себто відносно громадянських вольностей, Труман зайняв „помірковане" становище.

Вигляди на мир багато кращі, як 4 роки тому — заявляє Гувер

Сан Франсіско. — Готуючись до святкування своїх 82-их народин, колишній президент ЗДА Герберт Гувер заявив, що вигляди на мир сьогодні багато кращі, як були тому чотири роки під час останніх виборів на президента. На думку Гувера, президент Айзенгавер і державний секретар Доллес спричинилися своєю політикою дуже видатно до зменшення міжнародного напруження. На конференції, скликаній в Сан Франсіско, Герберт Гувер заявив, що він виступить цього року на конвенції республіканської партії із привітальною промовою і побажанням успіху для республіканських кандидатів. У своїй промові торкнеться Герберт Гувер найважливіших проблем, перед якими стоять сьогодні З'єдинені Держави Америки. Гувер є одним з трьох найдовше живучих президентів ЗДА. Довше від нього жили тільки Джан Адамс (90 років) і Томас Джефферсон (83). Гувер заявив ще журналістам, що таємницею його здоров'я є безупинна праця й активність навіть після того, як він відійшов у відставку. Томас Дж. Коррен, провідник республіканців у повіті Ню Йорк, подав до відома, що республіканська партія в цьому повіті підтримуватиме в цьому році кандидатуру Гувера до Сенату на місце сен. Лімена.

Білий Дім за втриманням заборони поїздок американських громадян до Червоного Китаю

Вашинґтон. — У відповідь на критичні завваги деяких пресових кіл з приводу урядової заборони видавати американським громадянам візи на виїзд до Червоного Китаю, представник Білого Дому заявив, що уряд втримуватиме цю заборону аж до того часу, поки китайські комуністи не виконають своєї обіцянки і не звільнять всіх американських громадян, які ще й досі перебувають по в'язницях в червоному Китаї. Як відомо, пейпінґський комуністичний уряд запросив 15 американських журналістів відбути поїздку по червоному Китаю, але державний департамент попередив усіх, що візи не будуть видані і якщо хтось із журналістів поїде до Китаю без дозволу, то буде покараний в'язницею до п'яти років і гривною до 2,000 долярів, або і цим і тим. Пресовий секретар Білого Дому М. Снайдер заявив, що будь-яка зміна становища уряду в цій справі неможлива і що в цій справі мав висловитись теж президент Айзенгавер під час останньої пресової конференції, але на це не вистачило часу.

В АМЕРИЦІ

● **Журнал „Прінтерс' Інк"** обраховує, що обидві політичні партії і крайові оголошеневі компанії видадуть цього року яких 100,000,000 долярів на пропаґанду під час виборчої кампанії. Згідно з законом кожна з партій, Республіканська і Демократична, має право видати на виборчу президентську кампанію щонайбільше по три мільйони долярів.

● **В Сан Матео Канті** (півострів Сан Франсіско) підвищено гривни для осіб, що їздять автами в п'яному стані, з 250 на 500 долярів. Місцевий суддя підвищив цю гривну з огляду на все більше число осіб, арештованих за порушення розпорядку про тверезість.

● **Колишній** італійський прем'єр, секретар італійської Християнсько - Демократичної Партії, Амінторе Фанфані, який прибув до ЗДА на тритижневі відвідини, заявив, що сила комуністів в Італії постійно зменшується і що причиною цього упадку є внутрішня боротьба в комуністичній партії Італії.

● **У Плимут** (стейт Вернон) відкрито музей ім. Кальвина Куліджа, кол. президента ЗДА.

● **Дружина** пок. президента ЗДА Фреклина Д. Рузвелта подала до відома, що за три місяці перед четвертою виборчою кампанією її чоловіка лікарі визнали цілковито здоровим і здатним виконувати уряд президента. Помер Рузвелт три місяці після того, як відбулася його інавґурація на становище президента.

СТИСК РУКИ ЩЕ НЕ ВИЗНАЧАЄ ПІДТРИМКИ

Колишній президент Гаррі Труман, прибувши до Шикаґо, щоб взяти участь в передконвенційних нарадах і потому теж в конвенції демократичної партії, вітається з демократичним кандидатом Стівенсоном. Запитаний журналістами, кого він воліє — Світенсона чи Гарримана, Труман заявив, що він шанує обох і не буде висловлюватись за одним чи за другим.

ДЕЛЕҐАЦІЇ УКК НА ПАРТІЙНИХ КОНВЕНЦІЯХ

Ню Йорк. — Екзекутива Українського Конґресового Комітету, доцінюючи вагу передвиборчих конвенцій обидвох партій, Демократичної і Республіканської, рішила на своєму останьому засіданні вислати окремі делеґації на ці конвенції. Впродовж цього тижня, під час нарад Резолюційного Комітету Демократичної партії в Шикаґо, там перебувала делеґація УКК в складі адв. Степана Яреми, екзекутивного директора УКК та голови Українського Відділу при —Крайовому Комітеті Демократичної партії; п. Антона Батюка, віце-президента УКК та заступника п. Яреми в Демократичній партії; і п. Володимира Душника, редактора „Українського Бюлетеню". Ця делеґація мала поважні успіхи під час нарад в Шикаґо та з'ясувала демократичному Резолюційному Комітетові важливість включення в демократичну плятформу постанов про активну і динамічну американську визвольну політику відносно українського та інших поневолених народів. Із подібними завданнями на конвенції Республіканської партії виїжджає в наступному тижні до Сан Франсіско інша делеґація УКК в складі: п. Д. Галичин, президент УКК і голова Українського Відділу при Крайовому Комітеті Республіканської партії; проф. Лев Добрянський, голова УКК; та адв. Михайло Пізнак, касир УКК і голова української республіканської групи в нюйоркському стейті.

Сенат стейту Ню Джерзі затвердив Біґелова на становищі члена ради Університету Рутґерса

Трентон. — Сенат стейту Ню Джерзі 13 голосами проти чотирьох затвердив номінацію колишнього судді Найвищого Суду Джана Біґелова на становище члена ради Університету Рутґерса. Цим закінчилася майже двотижнева суперечка в згаданому сенаті, викликана спротивом законодатної комісії цього сенату проти призначення судді Біґелова. Члени комісії поставилися неґативно до цього призначення тому, що суддя Біґелов, виступаючи вже як адвокат, боронив одного вчителя, який відмовився зізнавати під час конґресових переслухань і покликувався при тому на П'яту Поправку до Конституції. Водночас Біґелов висловив потому сумнів, чи можна звільнювати з праці людину тільки за те, що вона — зізнаючи в конґресовій комісії — відмовилася зізнавати і покликалася на П'яту Поправку. Запропонував Біґелова на становище члена ради Університету Рутґерса демократичний губернатор стейту Ню Джерзі Роберт Б. Майнер і проти цього виступили передусім республіканці. Початкова відмова сенату стейту Ню Джерзі викликала в правничих колах і в пресі гарячу дискусію, яка й привела до зміни рішення сенату.

НА 16-го ВЕРЕСНЯ ПЛЯНУЄТЬСЯ ОСІННІЙ ФЕСТИН НА СОЮЗІВЦІ

Ню Йорк. — Традиційний вже осінній фестин на Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі УНСоюзу біля Кергонксон, відбудеться теж цього року, в неділю 16-го вересня. Рішення в цій справі, маючи відповідні повновласті з останніх загальних зборів представників Відділів УНС метрополітальної округи, винесла Екзекутива Окружного Комітету цих Відділів на своїх нарадах минулого четверга, 9-го серпня. Нарадами проводив голова Комітету, заст. гол. предс. УНСоюзу, адв. Михайло Пізнак, а взяли в них участь: гол. предс. УНС п. Д. Галичин, гол. контролер п. П. Кучма, головні радні — п-ні Марія Демидчук і д-р Я. Падох та ред. А. Драган. Під час нарад зроблено загальний перегляд дотеперішніх подібних імпрез на Союзівці та ствердивши їх поважне значення і ролю в нашому суспільному житті, рішено їх продовжувати і дальше розгортати та вдосконалювати. Фестин в неділю 16-го вересня матиме велику й оригінальну мистецьку та фестинову програму. Рішено теж продовжувати започаткований минулого року щорічний вибір „Міс Союзівки". Першою, що добилась тієї чести, була п. Тамара Сагайдачна, яка з цього титулу могла провести безкоштовно на Союзівці тиждень своїх вакацій. В програму фестину входитимуть теж різноманітні спортові імпрези та змагання, включно із змаганнями за чашу УНСоюзу у відбиванці. Підготова до Фестину, який своїми розмірами і програмою повинен перевищити всі дотеперішні, вже почалась. До співраці запрошені всі Відділи УНСоюзу метрополії та довколишніх стейтів, зокрема коли мова про організацію спеціяльних прогулянок автобусами та заохочування місцевих громадян до участи в імпрезі, яка для кожного дасть нагоду радісно і корисно закінчити вакаційний сезон та приготовитись до нового сезону громадської активности.

АЙЗЕНГАВЕР СКЛИКУЄ ПРОВІДНИКІВ ОБИДВОХ ПАРТІЙ НА НАРАДУ В СПРАВІ СУЕЗУ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер запросив провідників республіканської і демократичної партій на нараду в справі Суезу, яка має відбутися в неділю цього тижня. Державний секретар Доллес плянував, щоб відбути коротке інформаційне зібрання в цій справі в державному департаменті, але президент Айзенгавер вирішив з огляду на вагу справи влаштувати ширшу конференцію і відбути її в Білому Домі. В поінформованих колах думають, що на цій нараді виступить із головною доповіддю державний секретар Джан Фостер Доллес, інформуючи про ситуацію, викликану націоналізацією Суезького Каналу єгипетським урядом. За поглядом Доллеса З'єдинені Держави Америки повинні підтримувати в основному позицію Великої Британії і Франції в справі інтернаціоналізації Суезького Каналу. Якщо Нассер не піде на порозуміння в цьому напрямі, то неминуче прийде до війни, бо і Англія і Франція готові до воєнних дій. Доллес засаднично відкидає можливість участи американських військ в мілітарній інтервенції в справі Суезького Каналу. З'єдинені Держави стоятимуть осторонь від цього конфлікту, щоб стримати від будь-якої інтервенції Совєтський Союз. Крім Президента і Долеса в нараді в Білому Домі візьмуть участь віце-президент Ніксон і шеф об'єднаних шефів штабів американських збройних сил адмірал Радфорд. Крім провідних сенаторів і конґресменів запрошені до участи в нараді всі члени сенатської комісії закордонних зв'язків, конґресової комісії для закордонних справ і комісії обидвох палат для справ збройних сил ЗДА. Демократичні провідники візьмуть участь в нараді не зважаючи на те, що зараз же на другий день в понеділок почнеться конвенція їхньої партії в Шикаґо.

Єгипет творить „армію визволення"

Каїро. — Єгипетський президент-диктатор Ґамаль Абдель Нассер проголосив декрет про покликання до життя „національної армії визволення", до якої ввійшла б цілістю давня т. зв. національна ґвардія. Командантом тієї нової піввійськової формації, до якої входили б чоловіки і жінки різного віку й тільки за добровільним зголошенням, призначено міністра освіти, майора Гуссеїна. Вишкіл „армії визволення" негайно розпочався. Єгипетська „національна ґвардія" — це були піввійськові частини, які вели партизанську боротьбу з англійцями в роках 1951-54. Коли прийшло до договору між Англією і Єгиптом про передачу Суезького обширу під суверенність Єгипту, „національну ґвардію" включено до реґулярної єгипетської армії. Відновлення такої піввійськової формації з добровільців-цивілістів вказувало б — коментують часописи — на рішення Єгипту повести супроти англійців і французів партизанську війну, на випадок, коли б дійсно дійшло до бойових дій. Англійці обраховують єгипетську реґулярну армію на 100.000 вояків, „національну ґвардію" на 50.000. Нассер не проголосив в Єгипті повної мобілізації, тільки покликав під зброю деякі катеґорії резервістів.

Японсько-совєтські переговори застрягли на мертвій точці

Москва. — Як весною цього року у Лондоні, так тепер у Москві японсько - совєтські переговори про формальне закінчення воєнного стану між СССР і Японією, який все ще існує, та підписання мирового договору — застрягли на мертвій точці через уперту відмову Совєтів звернути Японії її Курильські острови, бодай південну частину їх, і південний Сахалін, загарбані Совєтами після другої світової війни. Совєти покликуються на „леґальність" свого володіння там на підставі згоди, отриманої від трьох західніх великодержав в Ялтинському договорі. Голова японської делеґації міністер закордонних справ Мамору Шіґемітсу зголосився на п'ятницю 10 серпня до Булґаніна і Хрущова: він сподівається осягнути в тій нараді з ними якусь таку концепцію, яка дозволила б мировим переговорам вийти з сліпого кінця. Шіґемітсу покликувався в своїх переговорах з большевиками м.і. і на заповідь Леніна про „мир без анексій і контрибуцій" у зв'язку з першою світовою війною, але Шепілов, як і його попередник Молотов не зворушувався японськими просьбами й арґументами.

Посилилась метушня в арабських державах

Бейрут, Ливан. — Після того, як проголошено господарську унію між Сирією і Йорданією, із скасуванням кордонних пашпортів, правом вільного поселювання і праці на терені обох держав, одною валютою і одною митною системою у відношенні до інших, Сирія почала подібні переговори з Ливаном. Поруч з єгипетським Нассером сирійський прем'єр ель-Ассалі став найметушливішим і найамбітнішим арабським діячем — повідомляє преса. Ставши ентузіястичним союзником Нассера і виготовивши проєкт федерації чи унії Сирії і Єгипту, без уваги на те, що ті держави розділені територією Ізраїлю і Йорданії, — ель-Ассалі став палким речником всеарабської єдности. Е минулу середу він прибув несподівано до столиці Ливану Бейруту на конференцію з ливанським президентом Шамуном, прем'єром Яфі і міністром закордонних справ Селімом Лягудом.

Совєти лякаються африканського бльоку під кермою Заходу

Москва. — „Ізвєстія" з останньої середи вдарили на алярм, що західні держави, мовляв, ведуть дипломатичну акцію над створенням т. зв. африканського бльоку нібито вістрям проти СССР і „невтральних". До того бльоку мали б належати ЗДА, Англія, Франція, Портуґалія, Бельгія, Південно-Африканська Унія і Федерація Родезії і Ньясаленду. Ці держави — впевняє совєтський часопис — відбувають наради над покликанням до життя „африканського бльоку" вже від 1950 року, а південно-африканський прем'єр Стрійдом мав наполягати під час останньої конференції Коммонвелту в Лондоні, щоб створено такий бльок найшвидше, бо він нібито сподівається знайти в цьому підтримку своєї расистської політики. Очевидно, що „Ізвєстія", як і „Совєтскій флот", що хвилюються англійськими базами у Східній Африці, вбачають в плянах такого африканського бльоку бажання „західніх імперіялістів" забезпечити свої „капіталістичні інтереси", загрожені такими рухами, як Нассера в Єгипті.

СОВЄТИ З ВСІЛЯКИМИ ЗАСТЕРЕЖЕННЯМИ ПРИЙНЯЛИ ЗАПРОШЕННЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ У СПРАВІ СУЕЗУ

ОПРОКИДУЮТЬ ПЛЯН ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ. — ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАПРОШЕННЯ ЩЕ 23-х ІНШИХ ДЕРЖАВ ТА ПЕРЕНЕСЕННЯ ПІД КІНЕЦЬ МІСЯЦЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ДО КАЇРО. — ТІЛЬКИ 2 ДЕРЖАВИ З-ПОМІЖ ЗАПРОШЕНИХ НЕ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТИ.

Москва. —Совєтський Союз прийняв запрошення трьох західніх великодержав прибути на 16-го ц. м. до Лондону на міжнародну конференцію у справі Суезького каналу, але одночасно висловився так опозиційно щодо самої, ідеї інтернаціоналізування Суезького каналу, складу Лондонської конференції і її компетенцій приймати будь-які правосильні рішення, що західня преса у своїх перших коментарях уважає приїзд совєтського делеґата до Лондону тільки шкодою для неї та заповіддю її невдачі. Довгу декларацію совєтського уряду в цій справі відчитав совєтським і закордонним представникам преси в четвер 9 серпня шеф пресового відділу совєтського міністерства закордонних справ Леонід Ільїчев та майже одночасно її передано офіційно англійській амбасаді. Совєтська відповідь вдержана у пропаґандивному тоні і має, очевидно, за ціль представити СССР в очах всіх африканських і азійських народів, як „оборонця покривджених", „борця за мир" проти англійських і французьких визискувачів. Англійські і французькі військові приготування Совєти називають загрозою для миру. Вони закидають західнім державам, що список 24-ох запрошених на конференцію держав був тенденційно так зладжений, щоб дістати більшість для західніх пропозицій. Совєтська нота звертає увагу, що коли сиґнатарем Константинопільської конвенції була австро-угорська монархія, то її наслідниками є тепер Австрія, Мадярщина, Чехословаччина, Румунія і Югославія, з яких ніхто не дістав запрошення до Лондону. Москва домагається теж, щоб запросити на вирішення тієї справи арабські держави, положені географічно в найближчому сусідстві Суезького каналу і тому найбільше заінтересовані в ньому. Говорить теж про „великодержаву Китай", розуміючи під ним Комуністичний Китай, який, мовляв, також повинен бути на такій конференції. Коли Німеччина була одним із сиґнатарів Константинопільської конвенції з 1888 р., то тепер англійський уряд, мовляв, неправильно запросив тільки Західню Німеччину, поминувши Східню. Совєтський Союз взагалі оспорює доцільність Лондонської конференції, бо, мовляв, єгипетський уряд виразно заявив, що націоналізація Компанії Суезького Каналу, як торговельного підприємства, не порушує в найменшій мірі свободи плавби по Суезькому каналі і це виявилось дійсно правдою від знаціоналізування Компанії до цього часу. Все ж, совєтський уряд, мовляв, стверджує, що „передбачена конференція в Лондоні дасть нагоду для полагоди питань зв'язаних із свобідною плавбою Суезьким каналом", і тому він візьме участь в ній, застерігаючись, що сам факт тієї участи рішуче не зобов'язує його до згоди на таку розв'язку, якої бажали б собі цього західні держави.

Після того, як запрошення на Лондонську конференцію прийняли також Еспанія і Індонезія, тільки дві держави до цього часу не відповіли і участи в тій конференції не візьмуть: Єгипет і Греція. За відомостями з Лондону, тамошні політичні кола не вірять в можливість будь-якої злагоди, поки владу в Єгипті має полк. Нассер, з другого боку здають собі справу, що його позиція в Єгипті дуже сильна, оперта не тільки на фізичній силі війська і поліції та на диктаторській системі правління, але й на великій популярності серед автохтонів. Також паризька преса дуже скептично ставиться до можливих вислідів Лондонської конференції. Вона признає, що совєтська відповідь поставила в досить клопітливу ситуацію Англію і Францію, бо дійсно поміж запрошеними нема напр. такого союзника Англії, як Ірак і Пакістан, ані таких молодих держав в орбіті французьких впливів, як Тунісія і Марокко. Совєтська офіційна нота скріпила переконання західніх кол, що теперішня Суезька криза скріпить впливи Москви на Близькому і Середньому Сході та ще більше відштовхне від Англії і Франції „невтральних" і арабський світ. Проте Англія і Франція стоять далі на становищі, що неможливо мовчки помиритись з останнім націоналізаційним актом полк. Нассера, бо він становить реальну загрозу для вільного довозу з Середнього Сходу нафти до Европи.

В СВІТІ

● **Англійська адміністрація** в Нікозії, столиці Кипру, заборонила вуличний рух в середу цього тижня. Населення прийняло це за знак, що відбудеться екзекуція над дальшими трьома бойовиками грецького підпілля. Маршал Гардінґ затвердив був їм засуд смерти. 350 політич. в'язнів, інтернованих в таборі під Нікозією, розпочали з цього приводу демонстраційний 24-годинний голодовий страйк, а в'язні у центральній в'язниці в Нікозії зробили голосну демонстрацію криками й стуканням.

● **Совєтська амбасада** в Сирії заявила, що нічого невідомо їй, наче б совєтська воєнна фльота задумала відвідати арабські порти. Вістка про плянований приїзд совєтських воєнних кораблів до Александрії напередодні Лондонської конференції у справі Суезького каналу — оббігла всю арабську і західню пресу.

● **Йорданія і Сирія**, два арабські сусіди Ізраїлю, підписали договір про господарську унію. За тим договором скасовано між двома названими державами пашпорти й усякі кордонні перепустки. Мешканці обох країн мають право свобідно подорожувати на терені Йорданії і Сирії, переселюватись і шукати собі праці. Скасовано мита між тими державами, зате буде заведена одна митна система супроти сусідів та одна валюта. Арабським втікачам із Палестини під час війни з Ізраїлем буде легше дістати працю.

● **Організація харчів і хліборобства** при Об'єднаних Націях з централею в Женеві підписала з Індією умову на вивіз 3 тисяч тонн спорошкованого молока, що його собі індійці дуже хвалять. В Індії постійний брак молока, особливо в таких мільйонових містах, як Калькутта.

● **До Лондону** вернулася з Москви пані Ева Бассет, мати Гю Берджесса, одного з двох англійських колишніх високих дипломатів - комуністів, які, зрадивши, втекли були серед дуже таємних обставин, до Москви і тепер там перебувають. Пані Бассет одверто призналa, що вона їде відвідати свого сина, й англійський уряд не ставив їй перешкод. Вона заявила, вернувшись, що її син виглядає дуже здорово і щасливо. Зрештою відмовилась будьщо сказати про свої розмови з отим зрадником.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИЯСНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

До найтрудніших і — згідно з його власним твердженням — приємніших добровільних обов'язків Президента належать, без сумніву, його пресові конференції. Річ бо в тому, що кореспонденти — цікаві люди, і вони ставлять запити, яких не дозволив би собі ані дипломат, ані, часто, навіть близький дорадник Президента. Кореспонденти на таких конференціях з Президентом репрезентують опінію народу, яка хоче все знати, про все довідатись, хоче почути на всі актуальні питання дня ясну та недвозначну відповідь.

Тим часом Президентові країни не завжди легко й не завжди можна таку відповідь дати. Звичайно, було б найпростіше скасувати такі конференції, або обмежити їх тільки самими заявами Президента в актуальних справах, без запитів і відповідей. Проте, Президент таки воліє „поговорити собі" з представниками преси, він уважно прислухається до кожного їхнього запиту і намагається на ці запити відповідати, якщо такі відповіді може дати, бо трапляються випадки, коли він просто і щиро заявляє, що про ту чи іншу справу ще „не чув", або її не знає, чи не знає ще відповіді на неї.

Зокрема, цікавою була пресова конференція Президента минулої середи, 8-го серпня. Цікава головно на тлі теперішньої ситуації в самій країні і в закордонній політиці. Це ж бо відбувалась вона напередодні партійних конвенцій, перебіг і рішення яких матимуть великий вплив на вислід виборів у листопаді, а в закордонній політиці знову — як кажуть — „запахло порохом" у зв'язку з кризою в Суезі.

В одній і в другій справі президент Айзенгавер, відповідаючи на запити цікавих кореспондентів, вив'язався блискуче.

У внутрішніх справах Президент зайняв становище до двох найбільш актуальних тепер, бо зв'язаних з виборами справ: його власне здоров'я і суперечна кандидатура Ричарда Ніксона на віце-президента з Республіканської партії. Відносно свого здоров'я та своєї власної кандидатури Президент не залишив жадного сумніву: він почуває себе знаменито, що потверджував також його вигляд і поведінка на конференції. Все ж таки, для певности, він заповів, що перед виборами перейде ще одну повну і основну перевірку свого здоров'я та фізичного стану і про вислід тієї перевірки поінформує нарід. Ця, як і попередні заяви Президента в справі його здоров'я та фізичної здатности виконувати обов'язки найвищого уряду в країні на дальших чотири роки, без сумніву, вносять повну ясність у цю справу і повинні виключити зв'язані з цим питання з передвиборчої агітації.

В другій, внутрішньополітичній справі, себто в справі кандидатури Ричарда Ніксона, президент Айзенгавер відповів дипломатично, і не дав такої відповіді, яка не залишала б жадного сумніву. Він тільки сказав, що в цій справі уже раніше висловився цілком ясно, а якщо це ще не було для кого ясним, то ясніше він уже не може сказати і на цю тему не буде більше дебатувати. Тим часом саме попередня його заява, що він буде „дуже радий" (делайтед) мати Ніксона партнером в кандидатурі, була для багатьох неясна, бо вона не виключала того, що Президент був би також дуже або ще й більше радий мати за партнера когось іншого.

У своїй відповіді на запит про його думку і становище відносно кризи в Суезі, президент Айзенгавер виявив направду свій незрівнянний дипломатичний хист. У цій відповіді він мусів мати на увазі і свіжу заяву англійського прем'єра Ідена, і світову публічну опінію, і можливості полагодження цієї справи. Президент у першу чергу висловив своє переконання, що військова розв'язка кризи не була б доцільною в теперішніх умовинах, хоч тим ще не виключив можливости такої розв'язки. Рівночасно він висловив надію, що „дещо тверезіша друга думка" в цій справі „візьме верх" серед більшости, і тим самим не треба здавати надії на мирне полагодження кризи.

Американська публіка, зокрема преса, дуже високо оцінює пресові конференції Президента. Вони є наче розмовою з народом. Звичайно, Президент приготовляється до цих конференцій, але він не може передбачити, які саме запити йому будуть поставлені, і тим самим його відповіді не є наперед оформлені, є більш безпосередні. Президент є тут не тільки президентом, з великим штабом дорадників і фахівців, але й звичайною людиною, яка на найбільш відповідальному становищі мусить швидко орієнтуватись і завжди бути на висоті. Тим то цим пресовим конференціям преса і нарід приділяють багато уваги, і сам Президент уважає їх за приємний, добровільний обов'язок, бо до цього не зобов'язує його жаден писаний закон, а тільки незрівнянна, вільна американська система.

ФАКТИ ПРО СУЕЗ

У конфлікті за Суез щодня приходять якісь зміни. Але цілий той конфлікт може бути зрозумілий тільки на тлі історії Суезького каналу й основних даних про нього.

У теперішній міжнародній кризі, що постала з приводу несподіваної н а ц і о налізації єгипетським урядом Компанії Суезького Каналу, вживається короткої назви „Суез", що, проте, вимагає розрізнювання — єгипетського портового міста над Червоним морем з населенням коло 60.000 мешканців, яке спроваджує собі питну воду окремим каналом від Нілу і є важливе для вірних мохаммедан, як карантанна станиця для паломників до Мекки, — від Суезького каналу, що сполучає Червоне море з Середземним морем. Очевидно, що теперішня міжнародна дискусія точиться довкола Суезького каналу, який, зрештою, переходив уже не одну „кризу" за останніх сто років, від новітнього відродження його проєкту. Бо першу ідею цього проєкту приписують ще дорадникам легендарного каліфа Гаруна аль-Рашида з 8-го сторіччя. Коли в 15 сторіччі відкрито шлях з Европи до Індії навколо африканського континенту, венеціянські купці знову виступили з таким проєктом, убивчим для їх торговельних конкурентів, але тоді спротивились турки. У Франції ця сама ідея виринала і за Людвика XIV, і за Наполеона І. Цей останній, перебуваючи у 1798 році в Єгипті, наказав перевести пробні поміри, але закинув цю ідею, коли інженер Лепер, звітуючи йому, заявив, що між рівнем Червоного і Середземного морів є різниця на 29 стіп. Щойно в половині 19 стор. цей погляд був спростований французьким товариством в справах Суезького каналу, заснованим у 1846 році в Парижі. Але щойно в 1854 році ця ідея набрала реальних форм, коли тодішній французький консул в Тунісії, інженер Фердинанд де Лессеп, дістав концесію на будову Суезького каналу від свого приятеля Саїда Паші, який став турецьким намісником (віце-королем) Єгипту. На підставі цієї концесії 30 листопада 1854 року засновано Загальну Компанію Морського Каналу Суезу, — як звучить буквальний переклад офіційної французької назви — проте щойно в 1866 році султан затвердив згадану концесію. Лессеп особисто їздив у цій справі кількакратно до Константинополя і мусів уперто та з великими перешкодами поборювати інтриги англійської дипломатії: англійський міністер закордонних справ, потім прем'єр лорд Палмерстон одверто заявив йому в Лондоні, що англійський уряд вважає, що прокопати Суезький канал є річчю фізично неможливою, але, коли б це сталося, то володіння Англії на морях було б виставлене на небезпеку, і це уможливило б Франції дістати впливи на Сході, — отож, мовляв, Англія з усіх цих причин противиться такому плянові...

Не чекаючи офіційного затвердження отриманої концесії, Фердинанд де Лессеп відкрив у 1858 році розпродаж 400.000 шерів (уділів) названої вгорі Компанії, по 500 франків уділ, щоб зібрати 200 мільйонів франків. Упродовж одного місяця розпродано 314,494 шери, при чому 200.000 шерів розкуплено у Франції, а понад 96.000 у Туреччині. Англія, Австро-Угорщина, царська Росія і З'єдинені Держави не виявили тоді ніякого зацікавлення цією справою. Решту 85.506 уділів перебрав єгипетський віцекороль (намісник). Першу лопату в будові Суезького каналу вбито 25 квітня 1859 року, але поки в листопаді 1869 року, через десять років, ту будову закінчено і канал урочисто відкрито, велась довкола цієї справи драматична боротьба; сама будова була кількакратно наражена на фіяско чи часово переривана наслідком браку фондів, кампанії проти „невільничої праці" та дипломатичних інтриг, а головний надхненник цілої справи та її творець, Лессеп, переживав моменти персональної трагедії.

Коли Суезький канал став доконаним фактом, Англія різко змінила своє становище до нього. Рішучий зворот зробив англійський прем'єр Бенджамін Дізраелі, лорд Біконсфілд, який в 1875 році відкупив усі шери в єгипетського хедива Ізмаїла, що йому загрожувало банкрутство, і позичив, не зважаючи на опозиційний парлямент, від Банкового дому Ротшилдів 20,000.000 дол., щоб скупчити в своїх руках 176,752 шери. Потім те число підвищилось до 296,026 шерів на загальну кількість 652.932. Це, властиво, стало базою для англійських впливів у Компанії Суезького Каналу. Різні інші держави також почали скуповувати шери цієї Компанії. Остаточно, в 1955 році, в управі Компанії було 16 французів (Франція вперто зберегла за собою більшість шерів, Суезький канал був у Франції найпопулярніший і тому й тепер акція зненавидженого у тій країні Гамаля Абделя Нассера викликала там найгострішу й найголоснішу реакцію), — 9 англійців, 5 єгиптян, один американець і один голляндець.

Про значення Суезького каналу для мореплавби говорить один лише погляд на географічну мапу. Правний стан Суезького каналу оформила К о н с т антинопільська конвенція 9-ти держав з 1888 року (з-поміж тих держав перестала існувати Австро-Угорщина), але, після епізодичного панування в Єгипті Франції за Наполеона і скорчення колишньої османської імперії до малоазійської та невеличкої европейської посілости, фактичним володарем Єгипту, а з ним і Суезького каналу, стала Англія, особливо після обох світових воєн, які дали їй змогу збудувати там воєнні укріплення. Проте, усамостійнення Єгипту з 22 лютого 1922 року, потім відродження єгипетського націоналізму і кінець великодержавницького імперіяльного розгону Англії довели, після різних драматичних „криз", до підписання з Єгиптом договору з 27 липня 1954 року про евакуацію з Суезького обширу всіх англійських військ (коло 80 тисяч), з правом вернутись туди, якщо впродож 7 років Єгипет, якась арабська країна або Туреччина буде заатакована, і з покликанням на конвенцію з 1888 року, що існування Компанії Суезького Каналу кінчається в 1968 році. Знехтування обох тих міжнародних договорів єгипетським диктатором викликало власне теперішню кризу, бо виринула загроза, що завтра тому самому диктаторові може забагнутися робити якісь нові експерименти з тим міжнародним водним шляхом.

Суезький водний шлях має 105 миль довжини (Панамський канал має тільки 50 миль), широчінь його дна 196 стіп, на поверхні — 510, і глибина 46 стіп. Поступ корабельно-будівельної техніки (щораз більші й щораз глибші кораблі) і збільшення руху кораблів між океанами примушує поглиблювати, поширювати й удосконалювати той Канал і ставить дедалі трудніші завдання перед суто технічною адміністрацією Каналу (напр., щодо керування самим рухом кораблів). Значення Суезького каналу для міжнародної торгівлі видно з одної цифри: у 1955 році перевезено ним 118,500.000 тонн торговельного вантажу, в порівнянні з 49,200.000 тоннами, перевезеними через Панамський канал. 65% цього тоннажу становила нафта й нафтові продукти, що плили в північному напрямку, до Европи, а майже ввесь тоннаж у південному напрямку — це фабричні і півфабричні вироби для країн на схід від Суезу. Фінансово — прибутки Компанії Суезького Каналу в 1954 році становили 92,730.574 дол., але чистий зиск тільки 44,553.747 дол. Фахівці твердять, що чистий зиск надалі буде щораз менший з уваги на зростання коштів адміністрації і необхідність розбудови каналу. Все ж Єгипет безумовно може мати з удержавлення Компанії поважний чистий дохід, потрібний для його внутрішніх цілей, але треба ще багато років, поки Єгипет матиме стільки власних висококваліфікованих спеціялістів, щоб обійтися в адміністрації Каналу без англійців та французів і щоб власними силами вміти розбудовувати Канал. Англомовна преса піддала під сумнів практичну можливість фінансування Асванської греблі прибутками з Суезького каналу. Зате Єгипет чимраз більше користатиме з самого Каналу, в міру зростання його власного промислу і його закордонної торгівлі.

Степан Женецький

ГОЛОС НАШИХ БРАТІВ

Два листи-звернення українських політичних в'язнів з московських невільничих таборів смерти в Мордовії, один до вільного світу, а другий до української політичної еміграції, це, безперечно, велика подія. Ці ж бо листи-звернення адресовані до збірної людської совісти.

Яке становище займе вільний світ супроти звернення українських політичних в'язнів — годі передбачити. Можна тільки припускати, що в добу лянсування коекзистенції і кукурудзяних усміщок Хрущова, на які вже зловилося і ловиться багато наївних людей на Заході, великого відгомону не буде. Захід не схоче основніше зайнятися дослідження нелюдських відносин в московських таборах смерти, щоб не дразнити Москви й не зганяти усмішок з облич кремлівських вожаків. Зрештою на таку або іншу поставу вільного світу до звернення українських каторжан ми, українська еміграція, не матимемо зовсім або матимемо дуже малий вплив. Це — справа совісти вільного світу.

Натомість постава української еміграції до звернення наших братів і сестер залежить від нас і ми повинні її широко обговорювати.

Ч и т а ючи лист-звернення, український емігрант спершу так захоплюється великою вірою наших каторжанок-страдниць в українську еміграцію, в її працю за кордоном на користь визволення свого народу, що навіть не помічає, що ця віра — це насправді великий їй докір. Щойно при другому й дальшому перечитуванні цього звернення, кожному, хто ще не втратив совісти, починає паленіти від сорому лице, коли він читає ті місця, де наші сестри пишуть:

...„Користуючись щасливою нагодою, ми хочемо коротко разказати, що говорять нам большевики на т. зв. лекціях про Вас — нашу політичну еміграцію останнього 10-річчя та що появилось в друку на цю тему в недавньому часі... Провідна думка всього сказаного до цього часу про Вас приблизно така: українська політична еміграція останнього десятиріччя — це малочисельна, та зате поділена на багато партій, групка розсварених людей, короткозорих у політичному відношенні, яка не має вже ні популярности, ні опори в своєму народі й бореться не за щось реальне, а за велику букву „У"...

А згадуючи про літературу, призначену для в'язнів, вони пишуть:

„Вам, нашій сучасній політичній еміграції, відведені на цих наклепницьких сторінках окремі розділи. Підкреслюються внутрішні непорядки, незгода, жадоба наживи, недостача політичної зрілости"...

Але наші каторжани у все це не вірять. Вони запевняють нас:

„Ми не сумніваємося в крайній тенденційності живого і друкованого слова у совєтській „тюрмі народів". Ми твердо віримо, що, збагачені досвідом минулого, Ви з честю виконаєте завдання, які, звичайно, покладає Україна на свою політичну еміграцію"...

З цих рядків ясно бачимо, що українські політв'язні на засланні твердо вірять в українську політичну еміграцію і в ту працю, яку вона виконує, чи радше повинна виконувати у вільному світі. Видно, що віра в українську еміграцію і надія на її допомогу у виборенні волі для України у наших каторжан, а напевно й у цілого українського народу такі великі й сильні, що большевики, щоб зламати їх — всіляко намагаються понизити й обезчестити українську еміграцію в їхніх очах.

Комуно-московські тирани думали, що їм це вдасться дуже легко. Вони припускали, що вистачить їм тільки розказати про наше розз'єднання, про партійництво, чвари, гризню, і наші каторжани й весь український нарід відчахнуться від нас, відречуться, мов батько поганого сина, а вслід за тим втратять віру в визволення. Вирвавши ж віру в визволення з сердець українського народу, московсько-большевицьким імперіялістам було б уже дуже легко приборкати й остаточно поневолити його.

Та вони грубо помилились. Українські політичні в'язні так міцно вірять в українську еміграцію, в її політичну місію, тобто в те, що ця еміграція робить, чи вірніше повинна робити закордоном для визволення України, що ніяк не хочуть вірити розповідям большевиків. Політичні в'язні

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Колянківський

КОНҐРЕС ФРАНЦУЗЬКОЇ КОМПАРТІЇ

В другій половині липня відбувся в Ле Гаврі XIV конґрес французької комуністичної партії. Як скрізь у комуністичних організаціях, не тільки порядок нарад, але й промовці і резолюції були наперед приготовлені, отже ніяких несподіванок не було й ніхто не порушив немилих тем. До нового партійного керівництва обрано старих комуністів, з Морісом Торезом у проводі.

Докладено всіх зусиль, щоб назовні зберегти враження, що в партійних рядах не зайшло ніяких змін, не прокотилось жадних хвилювань, не позначилось небезпечних щілин важкої кризи.

Однак, дійсність не така то вже весела для комуністів. Хто уважно слідкує за комуністичною французькою пресою, той уже декілька місяців завважує всередині партії рухи, які можуть поважно бентежити не тільки французьких партійних провідників, але й Москву.

Основне, що можна ствердити, це те, що час не працює для комуністів. Група французьких комуністичних провідників помітно постарілась. Моріс Торез, що від 1924 року займає важливі становища в партійному проводі і від 1930 року є невідмінним секретарем партії, не прийшов до здоров'я після важкої недуги в 1950 році і, як це можна було бачити на конгресових фотографіях, не визбувся паралічу, що відняв йому ліву руку. Усе політбюро також постарілось, і пересічний вік його членів зріс за останнє десятиріччя понад 6 років.

Це природне явище викликало також природну реакцію в партійних колах, які почали вимагати, щоб старих заступили новими людьми. Ці голоси знайшли місце навіть на сторінках партійного офіціозу „Юманіте".

Однак, не тільки старість, але й партійне минуле є ворогом Тореза. Це ж його завжди звали „випробуваним другом Сталіна", що звучить дуже непопулярно у сучасну хвилину „десталінізації". Та й виступи проти культу особи звернені не тільки проти Сталіна, але й проти Тореза. Недавно на сторінках тієї ж „Юманіте" появився відкритий закид проти подружжя Торезів, яке захопило в свої руки владу й тероризує усіх партійців.

Крім того, має Торез, а з ним і вся французька партійна верхівка, прогріхи супроти Тіта, який тепер у такій ласці в Москві. В 1948 році французька компартія виразно висловилась проти тітоїзму і навіть тепер ще не зовсім зревідувала свій погляд.

Та все таки і Торез, і його дотеперішні співробітники залишились при кермі й після XIV конгресу. Завдячують вони це тільки заворушенням в СССР і познанському повстанню, які були для Кремлю ментом, що перестерігало проти надто нагального переведення в життя десталінізації та виключення культу особи. Тореза, Дюклю, Жанет Вермеж та інших партійних бонз, за найновішими вказівками Москви, має догризти зуб часу. Після них лише мають прийти нові люди.

Та лихо комуністів у тому, що у Франції старіються не тільки партійні провідники, але й партійні кадри. „Унія французької республіканської молоді", що мала поповнювати партію новими кадрами, як стверджують самі комуністи, не виправдала свого завдання.

Старіються кадри, а з їх старінням завмирає й бойовість. Сьогодні, за офіційною партійною статистикою у Франції на 4.000 робітників (які більш чи менш симпатизують комунізмові), припадає всього лише 20 воюючих комуністів. Особливо заникає живучість партійних клітин по фабриках, які в дотеперішній історії завжди були носіями комуністичних ідей.

У Франції це є наслідком розумної політики власників фабрик, які самі дали робітникам більше, як обіцяли їм комуністичні синдикати (класичний приклад: великі фабрики Рено, де робітники дістали постійну високу платню і цілком забезпечені від безробіття), — а також наслідком дуже доброї організації християнських синдикатів.

Це дуже дивно, але сьогодні французька компартія спирається не на робітниках великих столичних фабрик, а на рільничих робітниках малих провінційних підприємств. Саме на них припадає більшість 300-тисячної армії властивих членів компартії.

Може й тому, що число членів французької партії таке розмірно мале, внутрішня партійна криза ще не позначилася досі на прокомуністичних голосах назовні.

Вже довший час у Франції щочетвертий виборець голосує за комуністичного кандидата. Не зважаючи на рух Пужада і на всі кризи в СССР, ця пропорція залишається. Мабуть, тому, що у загальній народній масі вже витворився певного роду традиціоналізм і прив'язання до поодиноких програм чи кандидатів (подібне явище в Канаді, де консервативне населення Квебеку вибирає ліберальних послів до домініяльного парляменту), а також тому, що французький уряд і проурядові партії не зуміли використати останніх ослаблень у компартії, рахуючись з силою комуністичних голосів у парляменті.

Комуністичний рух надто довго назрівав, щоб нараз зникнути, одначе не тільки в СССР, але й у Франції (що поруч Італії є найважливішою підвалиною комунізму в західньому світі) кульмінаційний пункт розвитку вже поза ним і його популярність та число прихильників зменшуватиметься з кожним днем.

ХОДЯТЬ В НЕБІ...

Ходять в небі ясні зорі
По широкому просторі.
Вийду, стану під горою
І дістану їх рукою.

Тільки, нащо мені зірка? —
Кличе в поле перепілка,
А у полі, при долині
Мають віти тополині.

А у полі, при долині
Мають віти тополині,
Квітнуть братіки під гаєм,
Річка місяця гойдає.

Тільки нащо мені річка? —
У косі дівочій стрічка
Б'є рікою голубою,
Не дає мені спокою.

ТИМІШ ОДУДЬКО

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(51)

Кость Кисілевський

НАУКОВІ ПРАЦІ ІВАНА ФРАНКА

Франко підкреслює заслуги тих діячів старої Руси-України в тому, що вони зуміли зберегти зерно традиції, роздмухати бодай промінчик світла. Починаючи з XVI в. все найкраще, що в ньому було, не мало щастя побачити світла дня в друку, ані огнисті твори Івана Вишенського, ані знаменита „Палінодія" Копистенського, ані літописи, ані драми, ані більшість інтермедій. Вони припадали пилом в погордженні. Але XIX сторіччя зродило пошану до вих пам'яток давнього духового життя нашого народу, зродило бажання збирати їх. Воно відкрило, що існує суцільність нашої літературної традиції і духових інтересів впродовж нашої довговікової історії.

Отже, Франкова праця над апокрифами, леґендами й повістями — то причинок до нашого національного ренесансу. Рукописи XV до XVIII вв. дали йому змогу описати той ренесанс та пояснити його в коментарях і примітках. Особливо „Крехівська Палея" відбиває життя України в усіх її частинах та б'є живим джерелом в молодих рукописах о. Яремецького, Білахевича, Теодора Тухлянського та Степана Теслевського. Палея, складена в XI-XII ст., то скарбниця різнородних апокрифічних оповідань, що поширювались найбільше завдяки маніхейській секті богомілів в Болгарії, а далі зайшли на Русь через Афон, через „захожих калік", як „болгарські книги".

Тексти апокрифів брав автор з українсько-руського ґрунту; при тому не шукав зовсім найстаршої редакції, але займався якраз наймолодшими. Рукописи переписував дослівно й буквально, а модернізував тільки початкові букви в іменах власних, справляв явні помилки, розв'язував титли, переношував надрядкові букви в текст. У примітках подавав походження, паралельні тексти, науковий коментар, варіянти та всю літературу, що її міг добути, особливо церковні німецькі лексикони, російські праці І. Порфір'єва, Тихонравова і ін., польські І. Радлінського, німецькі Ройса, Цеклера, Ліпсіюса.

Дефініюючи апакрифи та псевдоепіграфи (книги з фальшивими наголовками), послуговувався тими окресленнями, що їх зробила Церква, яка до Лаодикейського синоду (376 р.) не забороняла їх читати і слухати, але старалася очищувати їх з надто виразних єретицьких примішок, залишаючи фантастичну основу там, де вони не перечили Біблії. В Україні діяв список заборонених книг в Ізборнику Святослава з 1073 р., а потім з XII чи XIII ст. в Тактиконі Нікона Чорноризця, в XV ст. (Погодинський) Номоканон і його комбінації. Російський дослідник Тихонравов нараховує 26 апокрифічних наголовків, внесених до нашого індексу, напр.: Лоб Адамль, О древѣ крестномъ, Енохъ, Суды Соломони...

І старозавітні, і новозавітні апокрифи мали величезний вплив на літературу, напр., на Паломника Данила, Івана Вишенського, Иоанікія Галятовського, Акафістник, Богогласник з 1790 р. на учительні евангелія і проповіді, на Степана Руданського. Особливо популярні були апокрифи Нового Завіту про життя Ісуса, Марії та найближчого їх оточення, далі про життя апостолів, учеників Ісуса. Багато перерібок походить із Закарпаття, про які автор написав окрему розвідку „Карпато-руське письменство 17-18 ст.". Франко займається теж пророцтвами Сибіль, оракулів, містерій. Зі зростом національного характеру літератури ці твори були мостом від суворо церковних тем до світських, лицарських і міщанських.

У XVI ст. розвинулась пасійна лектура. По неділях великого посту читано „Пасії" Вже в середньовіччі залюбки читано оповідання про муки, як також леґенди, оперті на екстазі і містиці. У 1630 р. Иоанікій Волкович зі Львова видав вірші на страсті і воскресення Христове, п. з. „Верше є трагедиѣ Григорія Богослова во Св. Великий Пост и Воскресеніє", а в 1631 р. „Размышлянє о муцѣ Христа, при том веселая радость о триюмфе Єго воскресенія". Франко називає це першою звісною нам пробою руської драматичної вистави на пасійну тему взагалі і спеціяльно у Львові. Вірші Волковича слабі, а драму грали діти Ставропигійської школи у Львові, бо в ремарках подані навіть прізвища знаних опісля братчиків. Отже, Франко робить заключення, що найстарша руська драма розвинулася з пасійних вистав у Львові. Згодом видано „Страсти Господа нашего Ісуса Христа" в Супраслі (1689), Почаєві і Львові. Під час коли Слово Епіфанія не було знане на Заході, то у нас з тої книги взято і поширено ридання Богородиці під хрестом, уздоровлення сотника Лонгина, похорон Христа з апокрифічним елементом, незалежно від польських зразків.

Також у збірці леґенд і хронографів багато апокрифічного матеріялу. Історики Церкви від Евзебія і Епіфанія до Баронія вміщували багато апокрифічного матеріялу в своїх творах.

ШЕКСПІРІВ „ГАМЛЕТ" НА УКРАЇНСЬКІЙ СЦЕНІ

Совєтська преса в Україні з великим шумом подає тепер вістку про нове досягнення української культури під опікою большевицького режиму: про поставу українським театром „уперше в Україні" відомої трагедії Вільяма Шекспіра „Гамлет". І знову ж — як це завжди в совєтській режимовій дійсності, яка кожний здобуток українського духа і української праці або нищить, або присвоює собі, як виключний наслідок цих совєтських умовин, — весь цей окликаний успіх — звичайна брехлива пропаґанда. А брехня в тому, що це не вперше виставлено в Україні Шекспірового „Гамлета" і ця вистава зовсім не завдячує нічого совєтській окупаційній дійсності. Навпаки, совєтська дійсність лише стримувала і стримує весь розвій української культури, і найкращий доказ тому навіть сама історія постави „Гамлета" в Україні.

Український театр від перших початків намагався знайти зв'язок з західньоевропейською театральною культурою. Вже український побутовий театр ставив часто европейську клясику, і український глядач мав нагоду бачити в рідному театрі в рідній мові твори Ібсена, Гавптмана, Мольєра, Гюго, Шіллера, Меріме, Зудермана, Мірбо, Гальбе, Ґольдоні і навіть Шекспіра. З творів Шекспіра в українських театрах ішли такі п'єси: „Макбет", „Сон літньої ночі", „Багато шуму знечев'я", „Король Лір" „Міра за міру", „Антоній і Клеопатра", „Приборкання гострухи" і ін. Також і „Гамлета" намагався поставити український театр ще в попередньому сторіччі. Вже в 70-их роках Михайло Старицький зладив переклад цієї трагедії, Микола Лисенко скомпонував музику для вистави, але вистава не відбулась. Коли зважити, що в побутовому театрі невдачею була вистава „Камінного Господаря" Лесі Українки, тоді не можемо дивуватись, що не дійшло до вистави „Гамлета". Але головна причина в тому, що окупаційний російський режим, — давніше царський, а тепер совєтський — не мав і не має на меті розвою української культури, і тому в окупаційних обставинах й український театр не міг свобідно розвиватись.

У Львові виставу „Гамлета" запляновував був тодішній театр „Бесіди". Наш славний буковинський співець Юрій Федькович зладив переклад цієї трагедії, але до вистави не дійшло. Переклад Федьковича з притаманними йому гуцульськими діялектичними зворотами й образами вийшов друком у 1903 році з передмовою Івана Франка.

Ще давніше виготовив переклад „Гамлета" Панько Куліш, який збагатив українську літературу перекладами ще й інших творів Шекспіра. В 1863 році друкувався у львівській „Меті" переклад „Гамлета" Павлина Свєнціцького (Павло Свій).

В умовинах совєтської окупації, головно в часи так званої „українізації", український театр намагався показати українському глядачеві архитвори світової клясики. Але коли постава „Отелло" в театрі Саксаганського ще до першої світової війни, чи теж вистава того ж самого Шекспірового твору у поставі Загарова у Львові зараз таки після війни не були на повній висоті, тоді можна було сподіватись повної творчої перемоги від нового театру Курбаса. Курбасів „Березіль" заплянував „Гамлета" на 1932 рік у поставі самого майстра, але тодішні події підсували в репертуар актуальні п'єси Куліша, і тому вистава не відбулась. Керівник дніпропетровського театру ім. Шевченка, „березолець" Я. Бортник замовів виставу „Гамлета" на сезон 1936/37, але й тоді вистава не відбулась. У „Березолі" йшов Шекспірів „Макбет" у поставі Курбаса, як теж у підготові була п'єса „Ромео і Джулієтта" з Курбасом і Добровольською у головних ролях. „Березільський" режисер Василько ставив в одеському театрі „Віндзорських цокотух".

Але український театр таки поставив Шекспірового „Гамлета", і то виключно своїми власними силами. В 1943 році на великій сцені Львівського Театру з великим розмахом, гідним великих театрів, йшла перша і незабутня вистава великої трагедії Шекспіра „Гамлет" в поставі „березільця" Йосипа Гірняка і з новатором української галицької сцени Володимиром Блавацьким у головній ролі.

Ця вистава, не зважаючи на воєнні події, коли за висловом поета „мовчать музи", була гідною прапрем'єрою Шекспірового твору на українській сцені. Режисер Йосип Гірняк, при співучасті Олімпії Добровольської, дав зразкову поставу; Володимир Блавацький дав свою найкращу креацію. Вистава мала небуденний успіх у публіки. У великій театральній залі, що приміщувала близько дві тисячі глядачів, виставу „Гамлета" повторено двадцять разів.

Для вистави було зроблено спеціяльний переклад твору у виготовленні Михайла Рудницького. Якщо підрахувати подані вище переклади „Гамлета" і додати переклади С. Гусака (виготовлений в останніх передвоєнних роках) і В. Вера (друкований 1941 р. у Харкові), а далі високопоетичний переклад Юрія Клена і переклад київського письменника М. Іванова, тоді матимемо аж дев'ять перекладів „Гамлета" українською мовою. Це — лише доказ, яка близька українському народові західньоевропейська культура, від якої постійно відтягає його окупаційний режим.

І тут вся суть совєтської забріханої діялектики. Совєтська пропаґанда подає про новий успіх українського театру, узалежнюючи цей успіх у своїй забріханості від совєтської дійсности, і тому замовчує про всі ці здобутки української культури на одному відтинку відношення до одного твору „Гамлета"; замовчує про всі намагання українських працівників культури удоступнити цей великий твір людського духа українському читачеві і глядачеві; замовчує про таку небуденну подію, як вистава „Гамлета" в українському театрі, вистава, яка йшла двадцять разів, та й не дуже то давно, про яку чейже пам'ятають і спогадами про яку ще багато людей живе. Що більше, виконавцем головної ролі в поставі „Гамлета" в харківському театрі в 1956 році називається Я. Геляса. Це напевно той самий відомий нам Ярослав Геляс, один із славної театральної родини Стадників, який брав участь у львівській, промовчаній большевицькою пропаґандою виставі „Гамлета" в поставі Йосипа Гірняка. Тоді Геляс відтворював трудну ролю „актора" в трагедії Шекспіра і мав нагоду бачити креацію Блавацького. Але про це совєтська преса не пише. Ось подія з театрального життя, яка, не зважаючи на сьогочасну дійсність, може тішити, але большевики і цю подію зуміли спотворити, відриваючи її від традиції українського театрального мистецтва і запльовуючи своєю влізливою, руйнуючою українську культуру брехнею.

Це — маркантний приклад, як діє совєтська пропаґанда.

(от)

Іван Скочиляс

ЗА СТРІЛЕЦЬКУ ПІСНЮ

В днях 16-17 липня минуло 37 років, як Українська Галицька Армія перейшла річку Збруч, щоб визволити Україну від большевицьких наїзників. Тоді саме постали стрілецькі пісні „Зажурились Стрільці Січовії, як Збруч річку проходили..." з бойовим закінченням „вернуться ще тії Стрільці Січовії..." та настроєва пісня „Зажурились галичанки..." Про цю історичну подію — перехід УГА на Східньо - Українські землі — пригадала нашому громадянству преса та деякі українські радіоавдиції. Слухаючи гарної рецитації в одній радіоавдиції про цей історичний момент — сподівались ми, що на закінчення почуємо стрілецьку пісню. Та її не було. На мій телефонічний запит дістав я вияснення, що немає плит зі стрілецькими піснями.

Ми все більше віддалюємося часово від Батьківщини, а згідно з давньою грецькою приповідкою, що час найліпший лікар — приглушується у нашій душі цей золотий гомін рідної землі. Це загальне явище і його легко спостерегти. Падає жертвенність на народні потреби, маліє наше зацікавлення громадськими справами української еміґрації. В такому стані справ добре було б — немов євшан-зіллям — стрілецькою піснею пригадати нам ті святі почування, що так сильно ворушили колись наші серця. Зокрема, доцільно було б передати та поширити серед дітвори і молоді ці прекрасні скарби українського творчого Генія. Кожна стрілецька пісня — це частина історії і переживань українських збройних сил, а це має великий вплив на молодь. Оповідав мені один комбатант, що, після визвольних змагань в перших часах большевицької окупації, чув у Києві, як на вулиці прошак виспівував стрілецьку пісню „Засумуй, трембіто, та по всьому світу, що зів'яло галичанам сорок тисяч цвіту..." Тут немов дослівно повторилось те, що описує Шевченко у містерії Великий Льох — де три лірники: кривий, сліпий і горбатий (персоніфікація української політичної думки в часах після Хмельницького) співали думу про Богдана. Та це вже не той спів, що будив народ до чину, але ради заробітку на насущний. І тепер Москва добре дбає, щоб стрілецькі пісні не лунали в Україні, їх немає в ніяких збірниках. Тому тим більше завдання еміґрації передати молодому поколінню стрілецьку пісню, мобілізувати нею духовість української спільноти. Є у нас сила-силенна різних ґрамофонових плит з легкою музикою, а невже ж не можна б наґрати на платівки стрілецьких пісень. — Пригадується мені концерт стрілецьких пісень в 1938 році у виконанні дрогобицького хору Бояна, під диригентурою бл. п. проф. Богдана Піюрка. Програма концерту була зложена з найкращих стрілецьких пісень, а промова про українську стрілецьку пісню, виголошена ред. Романом Купчинським, змальовувала історичне тло, на якому постали ті пісні та в своєрідний спосіб відтворила перед слухачами картину з наших визвольних змагань. Враження було глибоке і незабутнє. Невже ж не можна б і тепер влаштувати такої імпрези? Гадаю, що імпреза така дала б подвійну користь: для старших була б „євшан-зіллям", а для молоді мала б виховне значення. Крім того можна було б наґрати на платівки стрілецькі пісні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Асторія, Н. Й.

З тризни — на дітей з Лемківщини.

В п'ятницю, 26 липня б. р. знов виросла свіжа могила на кладовищі св. Михаїла в Асторії, Л. Ай., Н. Й., яка прийняла сл. п. Василя Дичка, одного з перших піонерів нашого церковно-громадського життя в Америці. Нова могила сховала в собі одного з тих перших каменярів, які зі запалом в грудях і не вгасаючою любов'ю в серцю завзято лупали скалу, щоб промостити шлях для кращого завтра так для себе і своїх родин, як і всієї нашої спільноти. Спочив у холодній домівці той, хто все стояв в перших рядах тих будівничих, що клали основи під наше громадське життя, яке в такому розквіті застала нова іміґрації.

Василь Дичко побачив світ Божий 72 роки тому в с. Костарівці, Сяніцького повіту. На 20 році життя виїжджає в світ шукати волі, кращої долі. За 52 роки свого життя в Америці, цей наш віруючий, добрий, культурний та чесний лемко немало допомагав церкві і товариствам, до яких належав. Був він основоположником 66-го Відділу У. Н. Союзу, Братства св. Андрія Первозванного, в якому займав різні уряди, був довголітнім членом і урядником церкви св. Володимира при 14 вул в м. Ню Йорку, де з цілою своєю славною і доброю родиною немало тягару двигав, а жертвуючи щиро — піддержував кожний добрий почин в громаді, а тихою, милою і повною застанови та розсудку вдачею об'єднував біля себе так старших, як і молодь, за що всі і назвали його батьком.

Від многих літ замешкав у своїй віллі у Флошінґу, Н. Й., де доживав в спокою свого віку разом з милою та трудящою дружиною Пелаґією, дочкою Єлисаветкою, яка вчителює в державних школах, та дочкою Оленкою і внуком Вілямом. Дочка Антося зі своєю родиною збільшувала радість і спокій, якого зазнавав Покійний на склоні свого життя. Несподівана недуга серця завела його на короткий час до лікарні, а вернувши домів — в кілька днів пізніше, Він навіки розпрощався зі світом і рідними, закінчивши своє так примірне і трудяще життя.

Похоронні обряди відправив Впр. о. Прот. Андрій Кущак парох церкви Преч. Д. Марії в Гіксвіл, Лонг Айленд, при великій участі рідні — приятелів і знайомих. Опісля при гарно заставленому столі зібралась жалобна громада. — Тризна почалась молитвою і благословенням дарів, промовляли о. Кущак, від церковної громади пп. П. Тибор, В. Череватюк, М. Євуш та пані Паля Стасюк, від УНС п. Гльот, згадуючи заслуги і чесноти Покійного та висловлюючи співчуття родині.

На заклик п. Тибора, пані Варан і панна Череватюк перевели збірку на розвіяних по світу дітей-сиріт з Лемківщини, яку Покійний так щиро любив.

Жертви зложили: по $5: Пазя Стасюк, П. Тибор, В. Череватюк, Єлисавета Дичко, Пелаґія Дичко, А. Варнеке; по $3: А. Дакунчак, п. Олик; по $2: о. Кущак, Нас. Череватюк, М. Варан, Г. Вілсон, Антося Вілсон, Михайло Пертка, Софія Пертка, М. Євуш, Ів. Ференчак; по $1: В. Відерман, О. Відерман, В. Бідермар, І. Городецький, Л. Федуняк, Гльот, Затік, Філь, Н. Закалужний, Р. Шафран. Решта дрібними.

Панна Дичко подякувала всім присутнім за пам'ять до Покійного Батька. Молитвою і піснею „Вічная пам'ять" закінчено цю прикладну тризну.

Н. Н.

Денвер, Колорадо

Закінчення літньої школи.

Закінчення парафіяльної літньої школи при греко-кат. церкві в Денвер, Коло., яке відбулося 5-го серпня, ц. р., сполучено зі Святом Матері. Тобто відсвятковано разом закінчення школи та спізнене Свято Матері.

У школі навчалось кількадесятеро дітей, а вчили їх, крім отця пароха, ще дві сили, котрі хоч не є професійними вчителями, але є людьми з університетською освітою. Крім релігії, навчали читати і писати по-українськи та географії України.

Як навчали і що навчали вчителі, можна було судити з того, чим і як популярись учні на святочнім закінченню. Безплатний труд учителів в нинішних несприємливих обставинах заслуговує на окреме признання. Треба також ствердити, що дітвора за такий короткий час навчання та тільки по кілька годин тижнево, багато навчилась, головно з релігії. Малі 8-10-річні діти повивчували напам'ять не тільки щоденні молитви та значну частину співів із Служби Божої, але також велику частину катехизму.

Серед дітей запримічується значну частину дуже здібних до науки, як також і те, що наші діти хочуть і потраплять вчитися.

Це було би кілька слів про додатні сторони літньої школи та її закінчення. Одначе, не можна не згадати тут і про деякі недоліки, наочні не тільки для педагога, але для кожного пересічного спостерігача.

Зрозумілим є, що від непрофесійних вчителів годі вимагати методики, систематики та інших педагогічних кваліфікацій. Одначе, можна вимагати більшого респекту і уваги до укр. літ. мови. Можна було відразу спостерегти, що ні один з учителів не звертав на це відповідної уваги. Учні говорили і читали як кому хотілось. Найгірше разили неправильні наголошування. Аде як можна вимагати хоч би і від найздібнішої дитини правильного наголосу, як вчитель української мови на тому ж пописі звертався до дітей в такий самий спосіб.

Програма імпрези була досить оригінальна, хоч і досить шотична. А забрало би тільки кілька хвилин часу, щоб встановити порядок точок і непотрібно було б вчителям виривати одна другому з рук учнів та вносити тим замішання.

Цих кілька завваг не мають на меті когось вразити. Иде тільки про науку наших дітей. Краще навчити кілька речень, але добре. Якщо вже десь не має вчителів, то хай за те делікатне діло беруться люди, що здають собі справу з відповідальности їхнього завдання.

К. К.

З наших буднів

ЦВІТ УКРАЇНИ І АМЕРИКА

Не вмерла і не вмре козацька мати на еміґрації!

Побував я недавно в кількох наших оселях і ствердив радісний факт, що всюди дітогок, як того макового цвіту!

В басейні, ги над басейном, на травниках, в кімнатах, на коридорах — скрізь голосно задає тон наймолодше покоління. Переважно — це покоління вже з американської „шихти", бо німецько-таборовий континґент повиростав, що куди-куди! .. З дівгаток поробилися панни, з хлопгиків — кавалєри, а як котрий заговорить, то таким густим басом, як Михайло Ольховий.

Нігого й казати, ростуть діти на американському хлібі і вітамінах.

Правда, жаль мені було тих бідних мамів, бо в них вакації — не вакацій, а одна возня з „батлями", кашками, „дайпрами", пелюшками, і так круглий день Божий. Інша ріг, що й більшість головіків, перейшовши американський перевишкіл, стараються пособляти своїм подругам і беруть на свої плегі трохи цього солодкого тягару.

Деяким нашим професіоналістам, докторам ги редакторам, навіть досить до лиця попихати, наприклад, „таганку" з малим потомством, ги сушити пелюшки на сонці... Особливу варту треба тримати над басейном. Коли ж існує справедливий поділ роль, то вже мамуся, скажім, береже це найменше, щоб не втопилося, а татко заглядає за двома старшенькими, щоб, граюги в карти, не говорили забагато по-американськи.

Правдива благодать, коли молоде подружжя забере на вакації бабцю, ги хоч яку тьотю. Тоді вже бабуся морогить собі голову внуками, а молодята гуляють — розбиваються автом по горах, ги товгуть відбиванку. Та не кожна бабуся однакової вдагі і темпераменту, декотрі, нівроку, бувають ще такі бадьорі, що їх самих приходиться берегти, щоб їм який вакаційний „ексидент" не приграпився.

Бо хог і деякі старушки беруть старегу пенсію, то старости по них ніяк не впізнаєш! Що ця Америка робить з людьми, особливо з жіноцтвом — не второпаю. Чудеса та й годі.

Та є одна катеґорія людей, що їх й Америка не змінила. Це деякі українські патріоти. Уявіть собі, що ці навіжені навіть на лоні природи, навіть в басейні не перестають політикувати, викладають свій партійний „проґрам". На мою думку — герез таких типів раз-у-раз псується погода, а може й творяться в повітрі всякі торнейда, ги воздушні труби? ..

Не знаю, гому адміністрація тої ги іншої оселі, крім таких повгальних таблиць як „Не плювати до басейну!", ги „Смітити заборонено!" — не виставить на видному місці осторогu: „Політикувати заборонено!"

Ікер.

ГОЛОС НАШИХ БРАТІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

просто не можуть повірити в те, щоб серед української еміґрації знаходилися люди, які свої групові, партійні чи особисті амбіції ставлять вище від любови до своєї батьківщини. Вони міряють нас міркою своєї готовости на всяку жертву для визволення рідного народу і тому не хочуть вірити большевикам. Вони думають, що ми такі самі добрі українці й патріоти, готові все віддати для визвольної справи.

І саме ця велика віра українських політв'язнів в українську еміґрацію — це найбільший докір рідного краю в нашу сторону. Рідний край сподівається, що ми тут, у вільному світі, всі наші сили, всі наші спроможності посвячуємо для звільнення рідного народу з-під нелюдського гніту московських червоних катів — а ми насправді найбільше нашого часу, сили й енерґії витрачаємо на внутрішню боротьбу, що виростає на особистих, партійних, групових амбіціях...

Отож, стараймося направду поправитись в нашій праці для визвольної справи. Старaймося виправдати цю велику віру українського народу в свою еміґрацію. Та ця наша поправа не повинна обмежуватись на самих тільки обіцянках та деклямаціях на святочних академіях чи зборах, як це бувало після звернення Воюючої України до еміґрації кілька років. Цю поправу ми мусимо довести нашими ділами.

На практиці ця поправа повинна в основному зводитися до двох точок:

1) Негайна й повна консолідація всіх наших політичних угруповань і партій в один всеукраїнський еміґраційний центр, який одинокий мав би право репрезентувати українську визвольну справу в світі;

2) Посилити збірку пожертв на визвольні цілі, за які цей центр міг би розвинути широку політичну акцію на користь звільнення України.

Розуміється, можна було б навести більше точок, що почина і чого не повинна робити українська еміґрація у вільному світі, щоб якнайкраще служити визвольній справі, але дві наведені найосновніші. Одинока гідна відповідь української еміґрації на звернення наших сестер з московських таборів в Мордовії буде тоді, коли ми об'єднаємо всі наші сили і виступимо одним фронтом на боротьбу з нашим найлютішим ворогом — московським большевизмом. Киньмо всі наші духові й матеріяльні спроможності в бій за визволення нашої многострадальної батьківщини — України! Виконаймо з честю завдання, які покладає наш нарід на нас, свою еміґрацію.

ПЛАСТУНИ ВІДСВЯТКУВАЛИ РОКОВИНИ БОЮ НА МАКІВЦІ

Іст Четгем. — Нав'язуючи до традиції щорічних святкувань роковин бою на Маківці, влаштовуваних на рідних землях, пластовий загін Червоної Калини (П'ятий Курінь УПС), який у своїй діяльності має одним із завдань ширення культу цього бою, влаштував у суботу 4-го серпня ц. р. на Пластовій Оселі в Іст Четгемі імпрезу на відзначення бою на Маківці. На одному з узгір Пластової Оселі започатковано цього дня сипання могили, на якій поставлено високий березовий хрест в честь тих, що віддали своє життя за волю України. У відзначенні роковин взяло участь понад 200 пластунів, юнаків і новаків, що таборують на Пл. Оселі в Іст Четгемі. Почалося свято Богослуженням, що його відправив пластовий капелян, Всч. о. Шиманський, який водночас виголосив відповідну до хвилини проповідь. Після поставлення хреста на могилі промовляли члени загону Червона Калина д-р Р. Петріна і д-р М. Ценко. Загін Червоної Калини плянує увести урочисте відзначення цих роковин на Пластовій Оселі в Іст Четгемі кожний вакацій в наступних роках.

Зі Спорту

УКРАЇНА — ПОЛЬОНІЯ 5:1

Монтреаль. — В дальшій рунді гор. за мистецтво футболу в провінції Квібеку, Україна, мин. річний віце-майстер Канади, перемогла певним вислідом 5:1 свого дальшого противника, Польонію. Італійці — Канталія розгромили Вісину 5:0. — Україна має великі шанси на чемпіонат Національної Ліґи Квібеку, який від 5-ти років вряд завойовували італійці. Інші вислідки: Кікерс — Триколор 4:3, Стілко — Гунґарія 4:4.

Подав Б. Прудиус

УКРАЇНСЬКИЙ ЦИРК В КИЄВІ

Перед останньою війною на Україні було декілька постійних цирків. Від початку війни про них нічого не було чути, бо очевидно вони були зліквідовані. „Радянська Україна" повідомляє, що 21 липня в Києві відкрито новостворений „український державний цирк", з виразним українським забарвленням. Перша програма п. н. „День народження" розпочалася прологом (текст С. Воскрекасенка, П. Глазового та І. Золотаревського, музика А. Свєчнікова) в поставі артиста В. Скляренка. Акробати, жонґлери, дресувальники — артисти „наймолодшого цирку в країні", як пише кореспондент „РУ" — переважно молодь, учасники художньої самодіяльности і вихованці фізкультурно - спортових організацій. „Організатори українського цирку, — пише кореспондент, — поставили собі завдання якнайповніше використати українську народну творчість, внести в циркове мистецтво елементи народних гор і забав, широко використати народну пісню і танець. Одною з точок програми є масовий виступ „гуцульських акробатів", де акробатичні вправи поєднані з елементами народних танців. В цій же програмі показано пародійну сцену за мотивами пісні „Та куди їдеш, Явтуше", яку виконують артисти Филипенки. Енґеліна та Євген Рогальські продемонстрували кінно-спортовий номер „Буковинські їздці", а Ганна і Франко Микитюк показали свою жонґлерську вміліcть. „Плястичний етюд" виконали Валентина та Іван Лисиненко, а з сатиричними куплетами виступили абсольвенти Харківського театрального інституту Петро Водолага і Федір Прихожий.

Короткі Вісті

● Провід бейзболового клюбу покарав Теда Вільямса, відомого грача бостонської бейзболової команди „Ред Сокс" грившою у висоті 5,000 долярів за те, що він після змагань з нюйоркськими Єнкі плював на симпатиків бейзболу й журналістів, які критикували його гру.

● Статистичне Бюро у Вашинґтоні опублікувало дані про зріст населення в З'єдинених Державах Америки, яке збільшилося до 168,000,000 осіб. Обраховують, що коли населення далі буде збільшуватися в цьому розмірі, що й тепер — 7.200 осіб на одну добу — то скількість населення ЗДА в 1970 році досягне числа 200,,000,000 людей. В 1975 році населення ЗДА буде нараховувати 213 мільйонів осіб.

● 400 жінок-англійок і 500 англійських дітей переїде в найближчих днях з Єгипту кораблями і літаками до Англії. Після того прийде евакуація мужчин.

ТАРЗАН, ч. 3717. Великий приятель.

TRUMPETING SHRILLY, HIS TINY EYES INFLAMED WITH HATE, TANTOR SOUGHT TO GORE HIS ENEMY!

THE HYSTERICAL MILO STUMBLED BLINDLY ABOUT, SCREAMING FOR HELP --

BUT WITH A LOW GROWL, TARZAN STAYED THE BEAST'S FURY. TANTOR HESITATED, THEN LIFTED THE APE-MAN GENTLY IN HIS TRUNK!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Він пронизливо ревів, його маленькі очі палали ненавистю. Тантор хотів проколоти іклом ворога!

Гістеричний Міло спотикався, немов сліпий, кричачи за допомогою . . .

Але Тарзан тихим риком стримав шал тварюки. Тантор вагався, потім підніс мавполюдину на свій хобот.